Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен

татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре

5 нче сыйныф

Үткәрү вакыты 60 минут

Гомум балл-30

1. Фольклор жанрларын искә төшерегез. Биш жанрны языгыз (5 балл)

1.____
2.____
3.____
4.____
5.____

2. К. Насыйриның “Патша белән карт” (яки, “Бай белән хезмәтче”) хикәятендәге капма-каршы куелган образларга хас сыйфатларны санап чыгыгыз (5 балл)

1. ____
2. ____
3. ____
4. ____
5. ____

3. Г. Тукайның “Су анасы” әкиятен искә төшерегез. Тасвирланган вакыйга малайда нинди сыйфат тәрбияләргә ярдәм итә? (5 балл)

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

4. “Эш беткәч уйнарга ярый” (Г.Тукай) шигыренең мәгънәсенә туры килгән мәкальне билгеләгез. (Фикерегезне дәлилләгез) **(1+4 =5 балл)**

1) һөнәрле үлмәс, һөнәрсез көн күрмәс;

2) калган эшкә кар ява;

3) китап – белем чишмәсе;

3) кошның матурлыгы төсе белән, кешенең матурлыгы эше белән.

____
____
____
____
____

5. А.Алишның “Сертотмас үрдәк” әкиятендә Үрдәкнең сер тота белмәве нинди нәтиҗәләргә китерә? Әсәрдәге төп идеяне билгеләгез. (Фикерләрегезне дәлилләп, кыска инша языгыз) **(10 балл)**

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә
укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре
6 нчы сыйныф

Үткәрү вакыты 60 минут

Гомум балл-30

1. “Җыр” төшенчәсенә аңлатма бирегез. Төрләрен мисаллар белән дәлилләгез (5балл+2балл)

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

2. Г.Ибраһимов әсәрен, аның жанрын билгеләгез. (2 балл)

а) “Әбүгалисина”;
ә) “Чәчәкләр”;
б) “Яз башы”;
в) “Иптәшләр”.

3. Г.Тукай турында, кыска гына итеп, белгәннәрегезне языгыз. Казанда Г.Тукай белән бәйле урыннарны санагыз. (5 балл+ 3 балл (3 урын) = 8 балл).

____
____
____
____
____

4. **Бу юллар кайсы шигырьдән? Авторын, исемен языгыз. Төп хис-тойгыны аңлатыгыз.** (8 балл).

“Сөямен чын күңел берлән үземнең әткә-әнкәмне;

Алар олугъ, алар матур, алар дөньяда иң ямьле.”

5. Ата-аналарга хөрмәт турында нинди мәкаль-әйтемнәр беләсез. 5 мисал языгыз. (5 балл).

____

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен

татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре

7 нче сыйныф

Үткәрү вакыты 90 мин.

Гомум балл -35

1. Халык авыз иҗаты әсәрләре һәм язма әдәбият арасындагы аерманы күрсәтегез (һәр дөрес җавап 2 балл = 6 балл)

1. ____
2. ____
3. ____

2. Әлеге әсәрләрнең жанрын һәм авторларын языгыз (3 балл**)**

а) “Матурлык” ____

б) “Милли моңнар” ____

в) “Алмачуар” ____

3. “Онытылмас еллар” роман-трилогиясенең авторын билгеләгез (1 балл**)**

а) Гомәр Бәширов

б) Ибраһим Гази

в) Шәриф Камал

4. Мәкальләрнең жанр үзенчәлекләрен языгыз, алар сөйләмдә нинди максат белән кулланыла? Туган ил, акыл, белем, хезмәт турында нинди мәкаль-әйтемнәр беләсез. Мисаллар китерегез (10 балл)

____

5. Әлеге шигырь юлларының (2+2+4=8 балл)

а) авторын, шигырьнең исемен атагыз;

б) шигырьне дәвам итеп, тагын ике юлын хатасыз язып бетерегез;

в) шигырьдәге төп хисне билгеләгез.

Тау башына салынгандыр безнең авыл,
Бер чишмә бар, якын безнең авылга ул

6. Муса Җәлилнең "Бер үгет" шигырендәге әлеге өзекне ничек аңлыйсыз? Автор әлеге юллар аша укучыга нинди фикер җиткерергә тели? (7 балл)

Янып калсын гомрең, маяк булып
Үзеңнән соң килгән буынга.

____
____
____
____
____
____
____
____

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре

8 нче сыйныф

Үткәрү вакыты 90 мин.

Гомум балл -35

1. **Әсәрләрнең авторын һәм жанрын языгыз** (2 шәр балл = 6 балл)

а) “Туган тел”____

ә) “Кем җырлады”_______________________________________

б) “Алмачуар” ____

2. “Яшәү белән үлем арасында” әсәренең авторын билгеләгез (1 балл)

а) Гомәр Бәширов

ә) Муса Җәлил

б) Нәби Дәүли

в) Мөхәммәт Мәһдиев

3. Г.Тукайныкы булмаган шигырь (1 балл)

а) “Пар ат”

б) “Мич башы кыйссасы”

в) “Җырларым”

4. Татар халык авыз иҗаты жанрларын билгеләгез (2 балл)

а) поэма, хикәя,

ә) хикәя, дастан,

б) әкият, бәет в) поэма, жыр

5. Бирелгән сүзләрне җыеп, шигырь юлларын төзегез. Авторын, шигырьнең исемен, хис-тойгыларны билгеләгез.

«Кардәш, Түзәлмәдем, диде, Әллүки!», нинди, көй?», бардым җырлаучыга, Җавабында, Дидем: бу көй, милләттәшем миңа: «Бу көй, була, (4 балл+2 балл+4балл=10 балл)

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

6. Дуслык, бердәмлек турында нинди мәкаль-әйтемнәр беләсез. 5 мисал языгыз. (5 балл).

____

____

____

____

____

____

7. Дуслык, бердәмлек турында кыска инша языгыз (10 балл)

____

____

____

____

____

____

____

____

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре

9 нчы сыйныф

Үткәрү вакыты 90 мин.

Гомум балл -30

1. **“Алмачуар” (Г.Ибраһимов) әсәренең жанры** (1 балл)
а) повесть ә) хикәя
б) драма в) роман

2. **“Кеше китә – җыры кала” әсәрен иҗат иткән язучы** (1 балл)
а) Ш.Камал ә) Ш. Маннур
б) Р.Миңнуллин в) М.Мәһдиев

3. С.Хәкимнеке булган шигырь (1 балл)
а) “Кемнәр сез?”
б) “Кайсыгызның кулы җылы”
в) “Җырларымда телим”

4. Проза төренең жанрларын билгеләгез (1балл)
а) шигырь, хикәя, драма ә) трагедия, комедия, драма

б) роман, повесть, хикәя в) әкият, табышмак, җыр

5. Бу юллар кайсы шигырьдән? Авторын, шигырьнең исемен күрсәтегез. Дәвам итеп, үз фикерләрегезне языгыз (2+2+4=8 балл).

Син яшәмә җирдә файдасыз бер
Төмгәк булып тигез урында.
Янып калсын гомрең, маяк булып
Үзеңнән соң килгән буынга.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

6. Бирелгән сүзләрне җыеп, шигырь юлларын төзегез. Авторын, шигырьнең исемен языгыз. Әсәрдә сүз нинди шәһәр турында бара? Сез бу урын турында ниләр беләсез? (4+2+2+4=10 балл).

Монда, һәм, җәннәтем, нечкә, монда, мәгърифәт, нур, белем, хикмәт, Монда, һәм, монда, гыйрфан, минем, монда; хур...

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

7. “Нәүрүз” – ул нинди бәйрәм. Фикерләрегезне мисаллар аша дәлилләгез (8 балл).

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен

татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре

10 нчы сыйныф

Үткәрү вакыты 120 мин.

Гомум балл -35

1. **М. Хәбибуллин. “Кубрат хан” әсәренең жанры** (1балл)

а) роман ә) поэма

б) драма в) дастан

2. **XX гасыр башында иҗат иткән язучы** (1балл)

а) Кол Гали ә) Дәрдемәнд

б) Фатих Кәрим в) Р.Фәйзуллин

3. Болгарларда, рәсми рәвештә, ислам дине гамәлгә кертелгән ел (2 балл)**:**

а) 737

б) 922

в) 911

4. Шәхес культы чорын тасвирлаган әсәрне билгеләгез (1балл)

а) А. Гыйләҗев. "Йәгез, бер дога"

ә) Г. Исхакый. "Ул әле өйләнмәгән иде"

б) К. Тинчурин . "Сүнгән йолдызлар"

5. М.Фәйзинең "Галиябану" драмасындагы төп героиня Галиябануны бәяләгез. Ул нинди сыйфатларга ия? 1, 2, 3 дип күрсәтеп, фикерләрегезне мисаллар аша дәлилләгез (10 балл).

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

6. Бу юллар кайсы әсәрдән? Белгәннәрегезне языгыз (10 балл).

...Газиз Йосыф тәмам унбер йәшәр ирде,
Йагъкуб сәүчи уйлукында уйур иде,
Уйуркан бер гаҗәб дәш Йосыф күрде,-
Тәэвилене атасындан сорар имди.

"Дугар көн, тулун ай, унбер йолдыз
Дөшем эчрә сәждә кылды бәңа дөб-дөз,
Ошбу дөши буйлә күрдем һич гөмансыз,
Йа әбәти, боңа тәэвил айгыл имди

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____
____
____
____

7. “Корбан бәйрәме” турында белгәннәрегезне языгыз. “Корбан” сүзенең мәгънәсен аңлатыгыз (10 балл).

____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____
____

Мәктәп туры

Рус мәктәбенең татар төркемендә укучы балалар өчен
татар әдәбиятыннан олимпиада биремнәре
11нче сыйныф
Үткәрү вакыты 120 мин.

Гомум балл - 40

1. **“Йөзек кашы” (Ф. Хөсни) әсәренең жанры** (1 балл)

а) роман
ә) повесть
б) драма
в) шигырь

2. **Шәхес культы еллары корбаны булган шәхесне билгеләгез** (1 балл)

а) Муса Җәлил
ә) Фатих Әмирхан
б) Фатих Хөсни
в) Хәсән Туфан

3. **Х. Туфанныкы булмаган шигырь** (1 балл)

а) “Илдә ниләр бар икән?”
б) “Сибәли дә сибәли”

в) “Луиза-а-а”

4. XX гасыр башы татар әдәбиятына хас иҗат юнәлешләре, иҗат принциплары (методлары) турында языгыз. Фикерләрегезне мисаллар ярдәмендә дәлилләгез (10 балл)

5. Г.Ибраһимовның “Казакъ кызы” романы турында белгәннәрегезне языгыз (7 балл)

6. Шигъри юлларның авторын языгыз. Шигырьдә бирелгән хис-тойгыларның асылын ачыгыз (10 балл).

Кешеләр сугыша, кан коя.
Киселә меңнәрчә гомерләр.
Төн буе улашып якында
Иснәнеп йөриләр бүреләр.
Бүреләр, аһ... ләкин бүреләр
Бу кадәр үк ерткыч түгелләр.

7. Бирелгән сүзләрне җыеп, шигырь юлларын төзегез. Фикерне үстерегез (10 балл).

Апрель. Кемнәр көтми ышанулар, гөлләр, Мөмкин түгел аеру, Яшәрүләр биргән бу айны? Яздан, гаделлектән, киләчәктән, Тукайны!